

RAZBIJENO OGLEDALO SRPSKO

"Čudno da pre današnjih Crnogoraca nije bilo Crnogoraca koji su govorili crnogorskim jezikom. Zato je njihov jezik crnogorskiji od crnogorskog, kako je kazao jedan od najistaknutijih lingvista. Crnogorski bez muke uči se po rečnicama, gramatici, pravopisu, priručnicima za srpski jezik čiji su autori, opet, većinom Crnogorci."

Matija Bećković

Podrška otpuštenima

Ovaj tekst Matija Bećković je napisao kao podršku profesorima Nikšićke gimnazije, otpuštenim zbog neprihvatanja da predaju maternji, umesto srpskog jezika.

Dogorelo je do jezika! Ako je ta vest tačna - dogorelo je do temelja. Vest je stigla iz Crne Gore, koju je jezik stvorio i u kojoj izvan jezika nema nikoga i ničega.

Od bolesnika se najpre traži da isplazi jezik i kaže "A". Spasioci hitaju da davljeniku izvuku jezik da se jezikom ne udavi. Za onog ko je promenio svetom kaže se da je prekrenuo jezikom. Da li je i Crna Gora prekrenula jezikom upravo se utvrđuje. Jezik najtačnije pokazuje ne samo da li je jedan čovek, nego i da li je jedan narod živ ili nije.

Da je najnovije usekovanje jezika u Crnoj Gori ispratio muk, znali bismo da je Crna Gora pala šapatom, razjezičena i obezličena. Crna Gora kakvu znamo može opstati samo na jeziku na kojem je i postala. Ticanje u živac jezika je ispitivanje njenog ili-ili, biti ili ne biti. I ako nestane Crna Gora će svoju poslednju reč reći na srpskom jeziku.

Svaki dan umire po jedan jezik, a jezik ne umire dok ne umre narod koji ga govori. U Crnoj Gori bi se moglo desiti nešto što se još nije desilo nigde i nikome. Da se sudbina naroda i jezika razdvoje, pa da umre narod koji ga je govorio, a da njegov jezik ostane zdrav i živ.

ČETIRI IMENA

Da se predmet zove maternji jezik bivalo je i ranije, ali ono što je uradilo

Ministarstvo prosvete Crne Gore bivalo nije. Naime, ono je uz maternji jezik dodalo i kako se on zove. I da ne bi bilo zabune navelo da ima četiri imena. Ali kako je svaki čovek rođen od majke logično je da ih bude i više. Ali ako broj maternjih jezika ne pređe broj stanovnika, to opet neće biti neki preterano veliki broj. Bilo je oko 20 odsto onih koji su se na popisu stanovnika izjasnili da govore crnogorskim jezikom. Slučajno se taj procenat poklopio i sa procentom nepismenih i nikako ih ne bismo smeli dovoditi u vezu. Iz te izjave izveden je zaključak da je to i njihov maternji jezik, a da majke niko ništa nije pitao. A ta provera je bila neophodna. Pogotovo u današnjoj Crnoj Gori gde majke često ne govore istim jezikom kao njihova deca, a još češće deca jedne majke pripadaju različitim nacijama i govore različitim maternjim jezicima.

Kuća se u staroj Crnoj Gori zvala kula. U naše vreme ta kula je postala vavilonska i to ona posle pometenija jezika. Tako bi umesto lakomislenskog zaključivanja kako se zove njihov maternji jezik bilo verodostojnije ispitivanje u kojem bismo dobili odgovor na pitanje: "Koliko ste imali godina kad ste prvi put progovorili crnogorskim jezikom? Da li ste pre toga govorili nekim drugim jezikom ili ste progovorili prvi put?" Takvim ispitivanjem ne bi bila na dobitku samo lingvistika montenegrina-materina, nego i čovečanstvo, koje se obogatilo saznanjem da ljudi u ozbiljnim godinama mogu progovoriti nekim jezikom i to istovremeno i obavezno, pod uslovom da su iz iste partije. Srpski jezik, ime i pismo zabranjivali su u Crnoj Gori samo okupatori. I to u ratu. Nemoguće je zamisliti neku domaću vlast, kakva god bila, koja bi u miru davala za pravo okupatorima.

Istina, nekada jednojezična i jezikonona Crna Gora danas ima sve po dvoje. Jedan od najmanjih evropskih naroda jedini je koji pripada dvema nacijama. Iz tog dvojstva nastaju i dva jezika i dve istorije i dve civilizacije. A te istorije i civilizacije, crkve i nacije, javljaju se u jednoj kući, među braćom i sestrama, pa je neko rekao - da bi im se po važećim zakonima i teorijama valjalo međusobno uzimati - ženiti i udavati. Što je sve po dvoje nikoga ne zabrinjava jer uprkos tome o svemu odlučuju samo jedni, i što ih je manje tim više i čvršće.

I tako podvojena Crna Gora i dalje ostaje ogledalo srpsko. Istina, razbijeno.

LUDNICA OTVORENOG TIP A

Sa svih govornica se u demokratskoj Crnoj Gori svakodnevno ponavlja da svako može svoj jezik da zove kako hoće i da je to jedno od osnovnih ljudskih prava. Nažalost, ili možda srećom, takvo pravo nigde u civilizovanom svetu ne postoji, ako

je ikada igde i postojalo. Tako bi samo Drago Dragović, koji je nekad bio jedini mentor "u pečatnji slobode crnogorske", proširio svoje nadležnosti i dobio nova ovlašćenja. Kad bi jurisdikcija Draga Dragovića bila prihvaćena u lingvistici, zašto ne bi i u fizici i matematici. Među onima čija je glavna deviza: "Hoću i drago mi je!" imao bi veliki broj pristalica a nezalnice bi konačno dočekale oslobođenje od svih stega.

Razume se da je jedno od osnovnih ljudskih prava nemati pojma ni o čemu ali još nije bilo države koja je to pravo unela u školski program. Kad bi to bilo moguće onda bi svaka vlast imala pravo da svoju teritoriju izdvoji iz nadležnosti bilo koje nauke, a bezakonje stavi pod zaštitu policije. Zar se već nešto slično nije dogodilo u Nikšiću, gde su profesore koji su poštovali ustav otpustili sa posla.

Crnogorski je jedini strani jezik koji se predaje na srpskom jeziku. Uz to, crnogorski jezik je jedini strani jezik koji se srpski govori, čita i piše. I ko pravilnije govori srpski, što ima bolju dikciju i preciznije osećanje za melodiju i akcente srpskog jezika, to tečnije i izvornije govori crnogorski. Do našeg vremena nije se znalo da se može govoriti jedan jezik i biti poliglota. I to je jedan od lingvističkih fenomena koji je svet dobio sa našeg terena.

Da li je moguće da je jezik u Crnoj Gori do sad čekao da mu baš sadašnja vlast nadane ime?

Bilo bi tragično kad bi se pitanje srpskog jezika ticalo samo profesora nikšićke gimnazije i ostalo u nadležnosti zakona o radnim odnosima i zavoda za zapošljavanje Crne Gore. Otkaze su dobili ne samo profesori srpskog jezika nego i elektroinženjeri, profesori biologije, filozofije, fizike, matematike, istorije, ruskog jezika, pa čak i kafe kuvarica. A tako može da prođe svako ko se slepo drži ustava Crne Gore.

Bilo je originalnijih i dobronamernijih predloga da se kao izlaz iz ovakvog zamešateljstva u Crnoj Gori kao službeni jezik uvede engleski. To bi bio prvi slučaj da se u jednoj zemlji za službeni jezik uzme onaj koji niko ne govori. Ili ga govori tako i toliko da bi službeni jezik mogao biti i nemošti.

Bilo kako bilo, tako se Crna Gora i Srbija pretvaraju u ludnicu otvorenog tipa. Kad bi bila zatvorena ne bi imao ko ni da je zaključa ni da našije košulja.

JEZIK I IME

Crna Gora se na srpskom jeziku zove Crna Gora. Crnogorci se na srpskom jeziku zovu Crnogorci. Crnogorski jezik se, čak i po važećem ustavu Crne Gore zove srpski jezik ijekavskog izgovora. Na drugim maternjim jezicima Crna Gora se zove

drukčije, pa bi oni koji hoće da joj promene jezik najpre morali promeniti i njeno ime. Tih imena ima u izobilju: Karadag, Malezez, Montenegro, Mavro Vuko... "Gorski vijenac" se samo na srpskom tako zove dok je "Luča mikrokozma" samo na srpskom luča, a mikrokozma na svim jezicima.

TRI SLOVA

Zanimljivo je da za postojanje crnogorskog jezika nema pisanih dokaza. Niti oni koji tvrde da njime govore imaju nešto napismeno. Kažu da za sad ima samo ime i tri slova. Ali s tim slovima se lakše kviči, šišti i vrišti nego što se govori. Čudno da pre današnjih Crnogoraca nije bilo Crnogoraca koji su govorili crnogorskim jezikom. Zato je njihov jezik crnogorskiji od crnogorskog, kako je kazao jedan od najistaknutijih lingvista. Crnogorski bez muke uči se po rečnicama, gramatici, pravopisu, priručnicima za srpski jezik čiji su autori, opet, većinom Crnogorci.

JELA PO NARUDŽBINI

Varivo, sve vrste pita (bureci, sirnice, zeljanice), sve vrste hleba (kifle), salate (sveže i za duži period), kolače, torte, baklave, urmašice... spremam po narudžbini.

Želite li u vašoj blizini da spravljam specijalitete i jela ili želite da preuzmete iste po narudžbini, samo nazovite.

Visok kvalitet, profesionalnost i dugogodišnje iskustvo, garancija su našeg poverenja i vašeg zadovoljstva.

773.399.0445